

ΑΡΑΓΕΣ

Αριστερή Αγωνιστική Ενωτική Συσπείρωση

συμμετέχουν ανένταχοι/ες αγωνιστές-αγωνίστριες και:

Παριστερή Αγωνιστική
Αρέμβαση εργαζόμενων
μηχανικών

αριστερή Στροφή

συσπείρωση
αριστερων μηχανικων

TOMH
ΑΥΤΟΝΟΜΟ ΔΙΚΤΥΟ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Ο θεσμικός ρόλος του ΤΕΕ στο ζήτημα των ελληνικών σιδηροδρόμων - τεχνική τεκμηρίωση, ευθύνες και προτάσεις δράσης

1. Εισαγωγή

Το έγκλημα των Τεμπών, με 57 νεκρούς, αποτελεί την πιο μαύρη σελίδα στην ιστορία των ελληνικών σιδηροδρόμων. Το γεγονός αυτό, πέρα από ανθρώπινη τραγωδία, αποκάλυψε την απόλυτη αποτυχία του σιδηροδρομικού συστήματος: πολιτικές διαχείρισης που αντιμετωπίζουν τη δημόσια ασφάλεια ως κόστος, δομικές επιλογές που υποβάθμισαν τον σιδηρόδρομο και μία διαχείριση κρίσεων που προκάλεσε πρωτοφανή λαϊκή απογοήτευση και αγανάκτηση.

Το ΤΕΕ μέχρι σήμερα δεν έχει αναλάβει τον ρόλο που οφείλει να έχει ένας **θεσμικός τεχνικός σύμβουλος της πολιτείας** σε κρίσιμα θέματα δημόσιας ασφάλειας παρά τις διακηρυκτικές δεσμεύσεις του προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτή η εισήγηση προτείνει μια ριζική επανεξέταση της στάσης του φορέα και συγκεκριμένες δράσεις που πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο άμεσης συζήτησης.

2. Η δομική απαξίωση του σιδηρόδρομου και η ιδιωτικοποίηση

Η ιστορία των ελληνικών σιδηροδρόμων είναι ιστορία ατέρμονων μεταρρυθμίσεων, κατακερματισμού και υποβάθμισης:

- Η διάσπαση του ΟΣΕ σε επιμέρους φορείς (ΟΣΕ, ΕΡΓΟΣΕ, ΓΑΙΑΟΣΕ) οδήγησε σε κατακερματισμό ευθυνών και αρμοδιοτήτων, με δυσμενείς συνέπειες στον έλεγχο και τη συντήρηση.
- Η πώληση της ΤΡΑΙΝΟΣΕ το 2017 στην ιταλικών συμφερόντων Ferrovie dello Stato (σήμερα Hellenic Train) ήταν μέρος ενός ευρύτερου προγράμματος

ιδιωτικοποιήσεων που αντιμετώπιζαν την υποδομή ως πεδίο κερδοφορίας και όχι ως δημόσιο αγαθό.

- Το δημόσιο, ενώ επιδοτεί τη λειτουργία με δεκάδες εκατομμύρια ευρώ ετησίως, ουσιαστικά δεν διασφαλίζει ολοκληρωμένες επενδύσεις ασφάλειας ούτε την τεχνική επάρκεια της υποδομής.

Σήμερα, μετά από δύο χρόνια, ο βασικός άξονας του δικτύου συνεχίζει να λειτουργεί υπό το βάρος της απαξίωσης, με ελλείψεις σε κρίσιμα συστήματα ασφάλειας, μειωμένο προσωπικό και εκκρεμότητες σε έργα που θα μπορούσαν να έχουν αποτρέψει το δυστύχημα.

Η εικόνα αυτή δεν προέκυψε ξαφνικά. Είναι αποτέλεσμα δεκαετιών επιλογών που το ΤΕΕ, ως θεσμικός φορέας, **όφειλε να έχει αναδείξει και τεκμηριώσει εγκαίρως.**

3. Η «αμαρτωλή» σύμβαση 717 — Ο μνημειώδης συμβολισμός της καθυστέρησης

Ένα βασικό παράδειγμα των αδιεξόδων αποτελεί η σύμβαση 717/2014, η οποία προέβλεπε την **αναβάθμιση των συστημάτων σηματοδότησης και τηλεδιοίκησης** στον βασικό άξονα Αθήνα-Θεσσαλονίκη.

- Το έργο αυτό θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί το **2016** — όμως παρέμεινε όχι μόνον ανολοκλήρωτο, αλλά με δεκάδες παρατάσεις και καθυστερήσεις επί εννέα και πλέον χρόνια.
- Εκθέσεις και πόρισμα, τόσο ελληνικών όσο και ευρωπαϊκών αρχών, επισημαίνουν ότι αν η σύμβαση είχε εκτελεστεί εγκαίρως και πλήρως, τα κύρια συστήματα ασφαλείας που απαιτούνται για την αποφυγή μετωπικών συγκρούσεων θα είχαν λειτουργήσει και το δυστύχημα των Τεμπών θα είχε αποφευχθεί.
- Η καθυστέρηση αυτή δεν μπορεί να αποδοθεί αποκλειστικά σε γραφειοκρατικούς παράγοντες ή σε τεχνικές δυσκολίες. Η ευρωπαϊκή εισαγγελία έχει απαγγείλει κατηγορίες κατά 16 προσώπων, μεταξύ των οποίων δημόσιοι λειτουργοί, στελέχη του αρμόδιου δημόσιου φορέα υλοποίησης του έργου (ΕΡΓΟΣΕ), καθώς και μέλη της αναδόχου κοινοπραξίας, για ζητήματα που συνδέονται με την υλοποίηση και τη χρηματοδότηση της σύμβασης 717.

Κάτω από αυτή την οπτική, η 717 δεν είναι απλώς μια συμβατική εκκρεμότητα· είναι σύμβολο της τεχνικής ανεπάρκειας, της διαπλοκής, της πολιτικής ευθύνης και της θεσμικής αποτυχίας που οδήγησαν σε ανθρώπινες απώλειες.

4. Η διαχείριση του δυστυχήματος — Από τη σιωπή στην παραπληροφόρηση

Τις πρώτες ώρες μετά το δυστύχημα, όχι μόνο δεν υπήρξε επαρκής τεχνική διερεύνηση, αλλά παρατηρήθηκε **παραβίαση διαδικασιών διερεύνησης ατυχημάτων**, συμπεριλαμβανομένης της αλλοίωσης του χώρου του συμβάντος πριν ολοκληρωθούν οι επίσημες αυτοψίες.

Ο νόμος που προβλέπει ότι η διερεύνηση γίνεται αποκλειστικά από τον ΕΟΔΑΣΑΑΜ παραβιάστηκε, και αντί για μια ανεξάρτητη τεχνική διαδικασία, αναπτύχθηκε μια σύγχυση στην κοινή γνώμη με πόρισμα που άλλαζαν, παρουσιάσεις βίντεο με καθυστερήσεις και αντιφατικές δηλώσεις από κρατικούς λειτουργούς - ενώ σημαντικά τεχνικά δεδομένα αποσιωπήθηκαν ή χρησιμοποιήθηκαν επιλεκτικά.

Σε αυτό το περιβάλλον, η έλλειψη δημόσιας τεχνικής ανάλυσης από το ΤΕΕ επέτρεψε σε άλλους να μονοπωλήσουν τον δημόσιο διάλογο, όχι με τεχνικά επιχειρήματα, αλλά με επικοινωνιακά αφηγήματα.

5. Η κατάσταση σήμερα — Μεταρρυθμίσεις με ημερομηνία 2027;

Παρά τις κυβερνητικές δεσμεύσεις για εξοπλισμό με σύστημα ETCS και άλλες αναβαθμίσεις μέχρι το 2027, δεν έχει υπάρξει ουσιαστική εκκίνηση των μεταρρυθμίσεων σε όλα τα κρίσιμα επίπεδα:

- Κεντρικά συστήματα τηλεδιοίκησης και προστασίας κυκλοφορίας παραμένουν μερικώς λειτουργικά ή σε εκκρεμότητα.
- Οι αριθμοί του προσωπικού έχουν μειωθεί, και οι συνθήκες εργασίας προκαλούν ανησυχία για την επάρκεια των μηχανοδηγών, τεχνικών και επιθεωρητών ασφάλειας.
- Εκκρεμεί δικαστική διερεύνηση, και η κοινωνία απαιτεί όχι μόνο δικαιοσύνη αλλά **πλήρη και διαφανή τεχνική ανάλυση των αιτίων**.

Αυτή η κατάσταση απαιτεί όχι απλώς πολιτική διαχείριση, αλλά **τεχνική ειλικρίνεια και επιστημονική τεκμηρίωση** - ρόλοι στους οποίους το ΤΕΕ πρέπει να πρωτοστατήσει.

6. Ενέργειες που αναλογούν στο ρόλο του ΤΕΕ

1) Σύσταση ανεξάρτητης τεχνικής επιτροπής ελέγχου:

Στόχος η πλήρης τεχνική αποτίμηση της υφιστάμενης κατάστασης του σιδηροδρομικού δικτύου, με έμφαση στα συστήματα τηλεδιοίκησης, προστασίας κυκλοφορίας και τα συστήματα ETCS.

2) Δημοσίευση τεχνικής έκθεσης του ΤΕΕ:

Μια καθαρά επιστημονική, ανεξάρτητη και πλήρως τεκμηριωμένη έκθεση για τα αίτια του δυστυχήματος, τις ελλείψεις στην υποδομή και τα μέτρα που απαιτούνται για την πρόληψη μελλοντικών.

3) Δημόσια Διαβούλευση με ειδικούς και κοινωνικούς φορείς:

Συμπεριλαμβανομένων του Συλλόγου Συγγενών Θυμάτων Τεμπών, συνδικαλιστικών οργανώσεων εργαζομένων στον σιδηρόδρομο και επιστημονικών συλλόγων, για να τεθούν οι βάσεις ενός κοινά αποδεκτού σχεδίου δράσης.

4) Πίεση για διαφάνεια στις δημόσιες συμβάσεις και διαχείριση έργων:

Το ΤΕΕ να εκπονήσει πρότυπα διαφάνειας και ελέγχου, που θα εφαρμόζονται σε μεγάλα τεχνικά έργα και να τα προωθήσει στην πολιτεία.

5) Ενίσχυση της τεχνικής εποπτείας:

Προτάσεις για πιο ανεξάρτητη και αποτελεσματική εποπτεία από ανεξάρτητες αρχές, ώστε η τεχνική τεκμηρίωση να υπερισχύει των επικοινωνιακών αφηγημάτων.

7. Συμπέρασμα — Που πρέπει να σταθούμε

Η τραγωδία των Τεμπών δεν ήταν μια μεμονωμένη αστοχία. Ήταν το αποτέλεσμα ενός **συστήματος που αγνόησε δεκαετίες προειδοποιήσεων**, που καθυστέρησε κρίσιμες επενδύσεις ασφάλειας, που αντιμετώπισε τη δημόσια υποδομή ως επενδυτικό αντικείμενο και όχι ως θέμα ζωής και θανάτου.

Το ΤΕΕ δεν μπορεί να παραμείνει θεατής. Πρέπει να αναλάβει ενεργό ρόλο, πέρα από τις κομματικές εξαρτήσεις του, αλλά ως **επιστημονικά υπεύθυνος και θεσμικός σύμβουλος**